

Az összeesküvés tanulságai

Irta: REVAI JÓZSEF.

III.

Révai József elvtárs a Zeneakadémiában fenti címen előadást tartott, amelyet értéke és érdekessége miatt teljes terjedelmében folytatólágon közlünk.

Egyesek szerint az összeesküvés a középosztály ügye volt és nem a levitézett és a hatalomból kibukott nagybirtokosok és nagytőkés rétegeknek az ügye. Egyesek szerint az következik ebből, hogy a vádlottak padjára az egész középosztályt, az egész értelmiséget kell ültetni, merli hogyha igaz is az, hogy az értelmiség a maga százezres tömegeiben nem is vett részt magában az összeesküvés szervezésében, rokonszenvével, a demokráciával szemben tanúsított magatartásával lényegében háttérbe, bázisa volt az összeesküvőknek, akik a középosztályt képviselték akkor, amikor a horthysta restauráció érdekében dolgoztak. Mi nem osztjuk ezt a véleményét. Nem mai keletű álláspontunk az, hogy megkülönböztetünk — bár tudjuk azt, hogy ez a megkülönböztetés gyakorlatban sokszor nehezen hajtható végre — értelmiség és uri középosztály között. Tudom azt, hogy értelmiség és középosztály között merev választóvonalat vonni a gyakorlatban nehéz és mégis meg kell vonni ezt a választóvonalat. Mi a különbség értelmiség és középosztály között, függetlenül attól, hogy az illető orvos, mérnök, tudós középosztálybelinek tartja-e magát, vagy nem? A középosztály kategóriájánál a hangsúly azon van, amelyet az illető réteg a társadalmi hierarchiában elfoglal, a középosztály fogalom, uralmi fogalom. A hangsúly azon van, hogy az uri középosztály segítő-társa volt a hatalom gyakorlásában a nagybirtokos és nagytőkés osztálynak és ezt a szerepét dolgozta ki a maga számára öntudatilag is. Az értelmiség kategóriájánál nem a rétegnek a társadalmi hierarchiában elfoglalt helyzete a döntő, nem urai funkciója van a hangsúly, hanem a teljesítményén, a társadalomban végzett munkáján. Ez igen lényeges különbség és ebből a különbségből indulunk ki mi, amikor az összeesküvés előtt ugyanúgy, mint az összeesküvés után, különbséget teszünk uri középosztály és dolgozó értelmiség között, függetlenül attól, hogy ennek az értelmiségi rétegnek az öntudata ma már demokratikus-e, vagy sem. A teljesítményén, a funkciója, a munkán van a hangsúly és ha ez a munka a a demokrácia, a dolgozó nép számára jó és hasznos, akkor reméljük, az öntudat gyorsabban, vagy lassabban ehhez a funkcióhoz fog igazodni. Hangsúlyozom tehát: az összeesküvés előtt és után egyaránt azt valljuk, hogy az uri középosztály nem azonos a magyar orvosokkal, a magyar mérnökökkel, a magyar köztestviselőkkel a tömegével, azzal az értelmiségi réteggel, amelynek a helyét a társadalomban munkája, teljesítménye szabja meg. Mi nagyon jól tudjuk azt, hogy ez az értelmiségi réteg sokszor nem tudja azt önmagáról, amit mi tudunk róla. Nagyon jól tudjuk azt, hogy ebben az értelmiségi rétegben rengeteg, a jogos és jogtalan elégedetlenség a demokráciával. Nagyon jól tudjuk azt, hogy ebben a rétegben igen sok a meg nem értés a demokrácia nehézségeivel szemben, igen sok a reszantiment azokkal a bajokkal szemben, amelyekkel a demokrácia az ő számára jár. Mindezt tudjuk, de azt is tudjuk, hogy ez az értelmiségi réteg minden elégedetlensége, minden zuglódása, minden negatív magatartása dacára, amellyel a demokrácia bajai és fejlődése iránt viseltetett, mégis dolgozott az elmúlt két esztendő alatt és munkájával segített a magyar demokrácián.

Nagyon jól tudjuk azt, hogy ez az értelmiségi réteg nem vágta el, vagy nem vágta el teljesen, igen sok esetben egyáltalán nem vágta el azokat az érzelmi és ideológiai szálakat, melyek a régi rendszerrel összekap-

csolóak. De tudjuk azt is — és a kettőt együtt kell tudni, — hogy ennek a rétegnek nem kis része próbált leszámolni a múlttal és igazodni az új helyzethez, próbált legalább közeledni a demokráciához. Meg kell különböztetni a középosztályt az azt a részt, amely részt vett az összeesküvésben és azt a néhány száz, vagy legfeljebb egy-kétezer embert, aki ilyen vagy olyan fokban támogatta őket, az értelmiségnek attól a másik rétegétől, amely a régi rendszerrel való ideológiai, anyagi és érzelmi kapcsolatai révén még nem ismeri ki magát eléggé a demokrácia új világában, ennél fogva botorkál, sokszor rossz irányon botorkál, de nem bűnös. És az a szétbotolás, hogy míg az első réteggel szemben, mint javíthatatlannal szemben, a demokráciának el kell

járnia, az értelmiség e második csoportjával, zömével szemben az átnevelés a politikai, gazdasági és pedagógiai eszközeit kell igénybevenni, azért hogy megingathatatlanul megnyerjük a demokrácia számára. De ez a vásár is — mint minden vásár — kettőn áll. A demokráciának közelednie kell az értelmiség eme dolgozó részéhez, függetlenül attól, hogy ideológiája zavaros, sőt soknak ellenséges a demokráciával szemben, közelednie kell hozzá, de el kell, hogy várja az értelmiségnek eme részétől, hogy ő is próbál a maga részéről közeledni a demokráciához. A minimum, amit a demokráciának meg kell követelnie, hogy mondjon le arról, hogy társadalmi és ideológiai uszályhordozója legyen a régi uralkodó osztályoknak. Lehet, hogy ez, amit a demokrácia megkövetel ettől az értelmiségtől, nem kevés, lehet, hogy ez egyik-másik esetben törést jelent az illető értelmiségi ember életében, szokásaiban, gondolkodásában, de ez a törés még mindig jobb az ő

5 LÉPÉS KAIRO FELÉ

az izgalmak, titokzatos filmje Magyarországon Budapestet is megelőzve szombattól fél 8

a Belvárosiban

számára is és a demokrácia számára is még mindig jobb, mint olyan utakra térni, amelyek feltétlenül a pusztulásba visznek.

Azt hiszem, hogy a magyar értelmiségnek egy része erre a közeledésre a demokráciához máris kész, egy másik része kész lesz, és csak egy kisebbsége az, amelyről azt kell hinnünk, hogy a magyar demokrácia számára elveszett.

(Folytatjuk.)

A sikertelen munkanélküli ankét után

Ne engedjük, hogy tízezer koldus lézengjen Szeged utcáin!

Kényszeríteni kell a vállalatokat, hogy termelési kapacitásukat emelve minél több munkanélkülit foglalkoztassanak!

A szegedi köz munkások kétségbeesítő helyzetükben a Délmagyarország segítségét kérik

(Szeged, április 2.) Szerdán délután a szegedi köz munkások bizalmi keresték fel szerkesztőségünket panaszukkal. Elbeszéléik nekünk azt a nagy nélkülözést, nyomorúságot, amelyben mindannyian élnek és amelyet még csak fokoz az a bizonytalan érzés, hogy nem tudják, ez a husvét előtt megindított kis munkaalkalom is meddig nyújt nekik bármilyen csekély megélhetést is. Kifejezésre jutatták a Délmagyarország segítőszándékába vetett hitüket és ezért kérésük szerkesztőségünket, hogy mint eddig is tette, ha szerencsétlen kisméretű védelméről volt szó, ezúttal is álljon ügyük mellé és ezzel is ébressze fel a társadalom, különösen a gyárak vezetőinek lelkiismeretét. Kérésükhöz híven közöljük az alábbi felhívásukat és nyomatékosan figyelmeztetjük a nagyobb vállalatok veze-

tőit, hogy a munkások ezreinek ebben a szorongatott helyzetében ne a profitlehetőségeket nézzék elsősorban, hanem erejükön felül is igyekezzenek megoldani ezt a problémát, mert ez most prominens nemzeti s hazafias kötelességük. A dolgozó magyar nép, amelyre a 3 éves terv keretében a munka egész dandárja vár, elvárja a produktív tőkéitől, hogy minden erejét megfeszítve, a munkások, parasztok és nyomorgó értelmiségek áldozatkészségével versenyezve, beálljon az országépítők sorába. Ha ezt nem teszi, úgy szembe találja magát a magyar nép haragjával, amely nem sokáig tűri majd, hogy egy vékony réteg szembélyezkedjék a nemzet építő akaratával.

A szegedi köz munkások kiáltványa, amelyet a Délmagyarországhoz küldöttetés juttatott el, így hangzik:

Munkát, kenyeret a munkanélkülieknek

Két héttel ezelőtt felkerestük küldöttetésileg ezer köz munkás nevében a főispánt és a polgármestert és ismertettük velük a köz munkások súlyos helyzetét. Ugy a főispán, mint a polgármester a legnagyobb megértéssel vette tudomásul panaszunkat és ígéretet tettek, hogy közbenjárnak az újjáépítési minisztériumban érdekeink képviselésében. Bár a város vezetőisége már a múltban súlyos áldozatot hozott akkor, amikor az újjáépítési minisztérium már nem adott fedezetet a köz munkák további folytatására és mégis ennek dacára nyolc napig foglalkoztatott bennünket és most is az ünnepekre való tekintettel foglalkoztat bennünket egy pár napig, hogy ne legyen a köz munkán dolgozó igen fáradságos és keserves élete még szomorúbb és kilátástalanabb. Mindez a segítség azonban sajnos átmeneti jellegű és semmiesetre sem lehet folyamatos. Ugyan akkor sajnos az újjáépítési minisztérium és a Gazdasági Főtanács a további segítség elől kitért azzal, hogy az ország többi városai negyedrésznél kevesebbet kaptak Szeged egymillió ötven ezerrel szemben. Ezek szerint a köz munkák dolgozók helyzete kilátástalan. Még egy utolsó reprimandumunk volt, ugyanis a szakszervezet vezetőisége ankétot hívott össze, amelyen megjelentek a város vezetőisége, a gyárak és nagyobb üzemek vezetői, valamint a köz munkán dol-

gozó munkások kiküldöttéi. Ezen az ankétan a munkaközvetítő vezetője ismertette Szegeden nyilvántartott munkanélküliek létszámát, mely 2400 fő, ehhez még hozzászámolva az újabban leállított köz munkások majdnem 1000-es csoportját, összesen mintegy 3400 munkanélküli van a jelen pillanatban.

Ha még a fenti számhoz hozzászámítjuk a munkanélküli munkások hozzá tartozóit, akkor mintegy

tízezer főre lehet számítani a teljes munkanélküli számát Szegeden

természetesen a koldusok és a hadigondozottakon kívül. A munkások súlyos helyzetének ismertetése után a szakszervezeti titkár vázolta azokat a munkáltatási lehetőségeket, amelyekkel segíteni lehetne a munkanélküliek problémáit. Többek között, hogy csak egy párat említsünk: az állami, városi, valamint a gyárvállalatok keretein belül sok olyan sürgős építkezési lehetőség volna, amely a mai munkanélküliséget legalább is részben csökkentené. Természetesen a fentiek jószándékától függ,

különösen a gyárak vezetőiségeitől, akkor amikor még igen sok gyárnál nemhogy kiépíteni a munka kapacitását az újjáépítés terén, vagy kibővíteni a gyárak termelőképességét, helyett nap, mint nap, esükkentik a termelési

lehetőségeket, illetve nem mozdítják előre termelésük nagyobb lehetőségeit.

A város vezetősége részéről a jóindulat meg van, ugyanis hajlandó, bár

súlyos helyzete dacára, mintegy 250 főnyi munkást továbbra is alkalmazni.

A jó példa azonban az ankétan megjelent gyárak és nagyobb üzemek vezetőinél hatástalan maradt, mert csak könnyű kifogásokkal és anyagi siralmakkal álltak elő.

Ezek után a szegedi munkanélküliek helyzete kilátástalanná vált, ezzel a köz munkán dolgozó minden szakmából képviselt munkások utolsó reménye is elveszett, mert ettől az ankétól várták, hogy végre annyi nehéz hónapok után sorsuk jobbra forduljon. A legutolsó állomásunként fordulunk a Délmagyarország szerkesztőségéhez, hogy lapjuk hasábjain kövessék el mindent érdeklünkben, hogy továbbra is kaphassunk munkát. Ezt kéri a szerkesztőségétől az édesapa, édesanya, a gyermek és a testvér kérő szava, mert ha nem sikerül valamilyen formában a részünkre munkalehetőséget biztosítani, akkor az ámulgás igen szűk kerek közé szorítottuk életlehetőség is megszűnik a számunkra és a legkeserűbb kenyér marad csak akkor meg, a koldulás.

Kérésünk gyors intézésének reményében maradunk munkás köszönettel.

A szegedi köz munkások közössége.

**Salalcali,
borkősav,
keserűső
legolcsóbban**

SZEREDAINÁL

nagykereskedőknek engedmény

Cserzy Mihály u. 3. — Károlyi u. 10.